

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoiala :: ::

Unirea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei.

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Pedeapsa

Sibiul excomunică pe d. Vasile Goldiș pentru semnarea concordatului

La insistența mai multora dăm și noi aici NECROLOGUL dlui VASILE GOLDIȘ, publicat în numărul dela 12 Februarie c. al „Telegrafului“ sibian, sub titlul biblic „Săvârșitu-sa...“ Inspirat deadreptul din partea I. Preasfințitului Nicolae, acest document al vremii este o clasică dovadă a mijloacelor de cari uzează ortodoxia, dar în aceeaș vreme este și un grăitor memento pentru noi, de-a ști cum trebuie să ne apărăm în lupta mare ce se deschide acum pe cunoscutele chestiuni la ordinea zilei.

Textul documentului este acesta :

Gazetele au anunțat în repețite rânduri, firește cu o vădită incertitudine, că fatala convenție dintre guvernul român și Vatican ar fi semnată. Știrea am dat-o și noi cu rezervele ce ni le inspira credința noastră, că un asemenea act politic este, pentru un guvern român, o imposibilitate morală.

Spre nămărginina noastră mirare aflăm din cele mai autorizate cercuri, că faptul este adevărat: Concordatul cu Vaticanul a fost semnat de fostul ministru al cultelor, dl V. Goldiș, în ziua de 10 Mai 1927. Și anume în condiții așa de grele pentru țară și așa de umilitoare pentru celelalte culte — dominant și minoritare — cum nu și-ar fi putut închipui nici cea mai temerară minte omenească, născocitoare de imposibilități.

Iar acest lucru l-a făcut dl V. Goldiș, care a fost odată — mai este? — secretarul Consistoriului din Arad; dl V. Goldiș, care din afișarea postulatului dreptății pentru toate națiunile și cultele din cuprinsul țării și din ortodoxia sa și-a făcut o foarte sensibilă trambulină politică; în sfârșit, dl V. Goldiș, care a ajuns ministru al României-mari.

Așa a găsit de cuviință, ca'n săptămâna Patimilor să meargă la Roma să i-se'nchine Papei, în loc să fi rămas în țară și să fi mers — după frumoasa și înțeleapta datină strămoșească — la o biserică a părinților săi, spre a i-se'nchina lui Hristos, Celce ne-a scos din umbra morții la lumina vieții celei nouă.

Dsa a găsit de cuviință să meargă la Roma, în săptămâna Patimilor, pentruca în ziua celei mai mari sărbători naționale, 10 Mai, să depună la picioarele Papei suveranitatea națională, să palmuiască constituția țării și să pironească încă odată pe cruce dreptatea bisericii neamului românesc.

Dumnezeu să-l ierte!

Dar de-aci înainte poate sta în sihăstria dsale dela Arad. Mult și bine. Căci nime n'o să-i mai tulbure meditația asupra actului de deces politic, pe care și l-a iscălit cu propria sa mână...

După toate acestea dlui V. Goldiș nu-i mai rămâne alta de făcut, de cât să intre în mănăstirea Hodoș-Bodrogului, ori apoi să treacă la... pocăiți!

Cuvântul arhieriei

Lupta împotriva proiectului montruos al legii cultelor începe prin rugăciunile publice ale întregii biserici

de Dr ALEXANDRU RUSU

Noua formulă — publicată în ultimul număr al „Unirii“ —, la care se oprișe d. ministru Lapedatu în scopul de a face din chestia averilor bisericești cea mai urită operă de proselitism de stat, a îndemnat pe I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit Vasile, ca — trecând peste toate greutățile inerente boalei sale — imediat să plece la București, pentru a conduce de acolo personal marea luptă de apărare a intereselor bisericii noastre.

Din sfatul ținut acolo cu toți episcopii sufragani, s'a hotărât ca, în vederea primejdiilor excepțional de grele, prin cari trece biserica noastră, să se impună credincioșilor rugăciuni publice, cerșind mila Ceriului asupra luptei ce se pornește.

Ordinul acesta, care va rămânea pentru totdeauna o pagină din cele mai frumoase în istoria bisericii române unite și care trebuie socotit drept o preainaltă *chiamare la luptă*, are următorul cuprins:

Veneratului Cler

al provinciei mitrop. de Alba-Iulia și Făgăraș

Mântuire dela Domnul și binecuvântarea noastră arhierescă

În aceste zile de adâncă îngrijorare pentru liniștea preaiubitei noastre țări, când se tratează despre așezarea, prin o nouă lege, a legăturilor dintre biserică și stat, precum și dintre singuraticile biserici din țară — Noi, arhieriei voștri, ne găsim la postul nostru, pentru a apăra interesele bisericii și a priveghia, ca aceasta nouă așezare de lege să nu fie prilej — nici acum, nici în viitor — pentru nesfârșite sguduiri și turburări între cetățenii, cari, mărturisind credințe diverse religioase, aparțin la diverse biserici, din aceasta țară.

În aceasta slujbă a noastră, pe care ne simțim datori să o săvârșim, „pentru mântuirea sufletelor, pentru pacea de toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici și pentru unirea tuturor“ — precum și pentru înălțarea țării și a neamului românesc — Noi, arhieriei voștri, socotim, că cel mai puternic ajutor al nostru este: rugăciunea cu încredere către Domnul!

Și ne-am reamintit și pilda vechilor creștini, cari, auzind, că Apostolul Petru fusese prins și „se păzea în închisoare“ de către Irod-împărat, rugăciune făceau neîncetat către Dumnezeu pentru dânsul (Fapte 12, 5).

La rugăciunile noastre dorim să se asocieze întreg clerul și poporul nostru dreptre-

dincios. Dispunem, drept aceea, ca fără de amânare, în proxima Duminecă dela primirea acestei scrisori pastorale, și după anunțare potrivită făcută credincioșilor, să se facă rugăciune publică în întreaga biserică noastră, după programul ce se trimite deodată această scrisoare.

Iar Venerații frați preoți, într'una din zilele de rând vor celebra și câte o sfântă liturghie, la intențiunea arhieriei lor.

Așteptând exacta îndeplinire a celor mai sus dispuse, implorăm în acest gând tot darul Celui de sus asupra Voastră.

Dat la București, anul mântuirii 1928, luna lui Februarie, zile 15.

VASILE

arhiepiscop și mitropolit

Valeriu Traian
episcopul Orășii

Iuliu
episcopul Gherlei

Alexandru
episcopul Lugojului

Odată cu această scrisoare s'a trimis clerului întregii provincii mitropolitane și câte un program detaliat, cuprinzând dispozițiile concrete privitoare la rugăciunile și procesiunile ce urmează a se face în proxima Duminecă după primirea ordinului circular.

Mijlocul extraordinar al acestor rugăciuni publice arată, până la evidență, că *situația bisericii noastre este în adevăr din cele mai grele*. Iar faptul, că episcopii acestei biserici s'au oprit — după îndelungate consfătuiri — la acest mijloc cu totul neobișnuit și că, după informațiile mai nouă, *sunt gata să meargă în această luptă până la cele din urmă, depunând, ca „ultima ratio“, până și cărțile arhieriei*, trebuie să aducă guvernul la înțelegerea, că *biserica noastră nu va consimți niciodată ca singură să-și semneze sentința de moarte*.

Înșelată prin promisiunile neîmplinite ce i-s'au dat — pentruce n'am spune-o: tot de guvernul liberal — cu prilejul Constituției, de a fi considerată întru toate la fel cu cealaltă „biserică națională“, umilită, în toate formele, prin aplicarea nedreaptă a reformei agrare și batjocorită până la sânge prin răpirea școlilor ei confesionale, cari i-au fost cea mai scumpă comoară, *această biserică a ajuns în sfârșit în situația de-a nu putea să mai rabde*. Lacrimile ce le-a vărsat până acum — în tot timpul dela înfăptuirea „idealului național“ — pentru atâtea umiliri și înfrângeri nemeritate, au și ele un capăt. Isvorul lor a secăt și

locul lor l-a luat în ochii curățiți ai acestei biserici o lucrare neobișnuită, care înseamnă *că nu mai cedează nimic, fiind gata să se angajeze, pe viață pe moarte, la lupta ce este în curs.*

Inceputul se face prin rugăciunile prescrise de preasfințirii arhieriei, cari ne vor da tuturor ajutorul de lipsă pentru cele ce au să urmeze. Guvernul — deși foarte strâmtorat de atâtea alte chestiuni, de ordin politic — pare a fi hotărât să satisfacă orgoliul necăbuit al Înalt Preasfințitului mitropolit dela Sibiu de a-i pune în mână o armă (*căutată însădar în arsenalul bisericii sale*), prin care să ne poată zdrobi, și de aceea se cramponează, în punctul averilor bisericesti, pe lângă teza cunoscută și din formula publicată în numărul trecut al „Unirii”. *Contrară dispozițiilor concordatului, semnat de d. Goldiș, și contrară legislațiilor similare ale tuturor țărilor, această teză n'are alt temelie decât acela al ortodoxiei nesăturate*, care, cu toate cele 12 milioane ale sale, nu se simte, se pare, destul de „dominantă” în țară.

Nu se poate deci ca această teză să fie legiferată. Impunerea ei cu forța majoră a statului ar însemna o încurajare fățișă a păcătoșului proselitism sibilian, și aceasta ar aduce cu sine deslănțuirea unei furtuni din cele mai primejdioase pentru binele și liniștea țării.

Să sperăm deci, că în cele din urmă guvernul tot n'are să provoace acest cataclism. Iar pentruca să putem ajunge la acest rezultat, să ne adunăm cu toții, ca unul, în jurul comandantilor firești cari ne sunt arhieriei, implinind porunca lor sfântă.

Domnului să ne rugăm!

Cincizeci ani dela moartea Papei Pius al IX-lea. La 7 Februarie c. s'au implinit cincizeci ani dela moartea marelui Papă Pius al IX-lea, care a stat 32 de ani pe Scaunul sfântului Petru (1846—1878).

Din prilejul acestei aniversări s'au făcut în multe părți și cu deosebire în Roma frumoase serbări de comemorare. În cursul acestora au fost împropătate toate acțiunile mari

ale acestui Papă, care a fost ultimul rege al Statului papal, ocupat la 1870 de trupele lui Garibaldi. Meritele lui au fost evidențiate în chip foarte plastic din partea Cardinalului Laurenti, care la comemorarea aniversară din din basilica San Lorenzo (unde este îngropat) a spus următoarele: *„Pius al IX-lea este papa exilului, papa imaculatei, papa Conciliului Vatican, papa infalibilității, papa Syllabus-ului, marele mecenat al artelor, părintele credincioșilor și omul sfânt al Domnului...”*

Prin ridicarea bisericii noastre române unite la rangul de provincie mitropolitană independentă de scaunul primatial dela Strigon și prin creșterea celor două episcopii noi dela Gherla și Lugoj — *bullă „Ecclesiam Christi” din 1853* — Pius al IX-lea s'a înscris într'un chip atât de măreț în istoria bisericii noastre, încât memoria lui va rămânea pentru totdeauna neștearsă în sinul acestei biserici.

O nouă ispravă a ortodoxiei. Amăgite cu ștergerea oricărei contribuții (ștole, lectical și altele) pe seama preotului, vre-o 20 familii de țigani din comuna Băgaciu (jud. Târnava mică) au trecut la ortodoxie, alăturându-li-se și 2—3 familii române, înrudite de aproape cu preotul ce avea să le vină, un anumit *Petru Pop* din Idiciu, afirmative scos până acum din mai multe parohii ortodoxe.

Băgaciul este o comună săsească, având și vre-o 400 Români (între cari mulți țigani), cari toți se închinău în bisericuța lor de piatră dela 1852, constituind o filie a parohiei noastre Șaroșul. Gândul de a ridica această filie la rangul de parohie, de a-i da un preot local, care să închiege și mai bine mănunchiul de suflete românești de acolo, era pe cea mai bună cale de înfăptuire. Pentru a împiedeca această operă românească, și pentru a introduce germenul zavistiei și între cele vre-o 80 familii din Băgaciu a trebuit să vină un tulburător de suflete, un agent păcătoș al marelui Neodihnit dela Sibiu, care *pentru a-și satisface anume interese materiale* (are soție de acolo), a reușit să ducă la desbinare acea-

stă mână de oameni. Și pentruca neînțelegerile dintre ei să fie și mai mari, acest nenorocit apostat (trecut pe la cursul teologic din Blaj, unde nici până azi nu și-a plătit datoriile), întovărășit de alți 2 emisari ai Sibiului, a ținut să-și facă, în chip volnic, o capelă în o sală a școlii de stat, adăpostită în edificiul școlii confesionale de ieri, care este proprietatea bisericii noastre.

„Cei mai mari”, cum le zice „Telegraful”, adevărat revizoratul a spus că „*acel local nu poate fi întrebuintat decât numai în scopuri școlare*”, și *comitetul școlar a refuzat să pună edificiul nostru unit la dispoziția stricătorilor de pace confesională.* Dar nu de aceea suntem, se vede, în România mare și administrația, în frunte cu d. prefect Muthu, nu de aceea are, se pare, jandarmi ca să apere legalitatea, ci *spre a asista pe cei ce în mod volnic forțau ușile unei școli unite*, pentru a face din ea casă de închinare: Neodihnitului zeu al discordiei și neobrăzării ortodoxe...

Și în această atmosferă, d. ministru Lapedatu crede că se poate spăla pe mâini ca Pilat, afirmând că prin monstrul sau de proiect al legii cultelor servește exclusiv... pacea și binele țării!

„Blajul a făcut necontent cel mai conștient românism”. Față de habotniciile dlui Tudor Popescu, care a înscris drept program în fruntea gazetei sale „Națiunea dominantă”, că „Români nu sunt și nu pot fi decât cei de legea ortodoxă”, d. *Nichifor Crainic* face în ziarul „Curentul” dela 12 Februarie c. următoarea mărturisire vrednică de a fi reținută:

„Dl Popescu dela „Națiunea Vomitantă” (sic!) n'a priceput... că *Blajul*, în pofida oricăror declarații solemne de ordin dogmatic față de Roma, a făcut necontent cel mai conștient românism. N'a priceput, că Blajul — despărțit dogmaticeste de noi — a rămas, prin identitatea ritualului bisericesc, în deplină unitate de suflet cu majoritatea ortodoxă a poporului nostru...

„Nu era nevoie să mă vând mitropolitului

☐ ☐ Foia „Unirii” ☐ ☐

Noua enciclică

Rațiunile și importanța enciclicei papale despre unirea bisericilor*)

de Eduard Devoghel

Se știe, că Pius al XI-lea a făcut din chestia unirii bisericilor una din preocupările sale predilecte. Încă înainte de ridicarea sa la pontificat l-au legat de această mare chestiune studiile și călătoriile sale de pe la confiniile Rusiei. Ajuns Papă, el a urmărit cu nouă vigoare stăruințele predecesorilor săi de a aduce pe toți creștinii la unitatea catolică și a provocat, sau încurajat, o întreagă serie de inițiative menite a promova acest eveniment.

A fost cu asentimentul lui, că s'au urmat la Malines vestitele conversații cu Anglicanii, cari, după gândul Cardinalului Mercier, aveau să încurajeze bunăvoințele, să apropie inimile, să limpezească mințile și să risipească erorile și prejudecățile. Lui este a se mulțumi, că savantul Mgr. d'Herbigny a putut face în părțile Orientului un lucru similar prin cursurile

*) Văzând interesul, pe care l-a trezit la noi — și în cercurile ortodoxiei — noua enciclică papală „*Mortalium animas*”, dăm aici, după revista „*La vie catholique*” din Paris (Nr. 173 din 21 Ianuarie c.), aceste știri deosebit de interesante și de mare actualitate referitoare la numita enciclică. N. R.

și publicațiile sale dela Institutul pontificiu oriental din Roma, cași prin congresele dela Velehrad și prin călătoriile sale de studii și apostolat. Este apoi voința directă a lui Pius al XI-lea, care a înființat în sinul ordinului benedictin o grupare monastică preocupată de opera unirii bisericilor. Încurajărilor sale se datoresc, în diverse puncte ale lumii catolice, succesele frumoase ale reuniunilor, cum a fost bunăoară „Săptămâna mariană orientală”, organizată de curând la Paris prin Mgr. Chaptal. C'un cuvânt, toate încercările menite a restabili în biserică catolică unitatea perfectă a tuturor creștinilor, formând o singură turmă sub un singur păstor, au beneficiat din plin de ajutorul Pontificalui Romei, care continuă a l-i da fără încetare.

Dar vicarul lui Isus Hristos nu poate sacrifica acestei arzătoare dorinți, după unitate, depozitul adevărului al cărui păzitor este, nu poate permite ca unirea să fie căutată prin confuziune, și grijile de interesele sacre ce-i sunt încredințate îi impun datoria de a-le reaminti credincioșilor, cari pot să le fi uitat.

Și că această reamintire nu este de prisos, o dovedesc numeroase fapte ale ultimilor ani. Printre Anglicanii, cari doreau să vadă conversațiile din Malines sfârșindu-se într'o înțelegere cu Roma, continuă a-și închipui acest acord drept un compromis, în care fiecare parte ar putea să nu accentueze, în vederea alianței, anumite puncte ale doctrinei sale, cam în

felul cum ar lucra două organizații politice pentru a stabili, odată cu pactul de federație, și un program comun.

Primejdia confuziunii vine însă mai ales dela felul, cum se înțelege o eventuală unire în anume cercuri protestante, în cari se lucrează activ la o apropiere de bisericile ortodoxe ale Răsăritului. Din această parte eforturile sunt numeroase și importante și ele au realizat și până acum o serie de manifestări vrednice de a fi luate în considerare. Se cunoaște bunăoară, activitatea arhiepiscopului luteran suedez Soederblom. Dl René Puaux scria la la 7 Ianuarie a ultimului an, în „Le Temps”, că „încă înainte, dar mai ales după conferința creștinismului practic dela Stockholm, în 1925, arhiepiscopia din Upsala a ajuns un fel de „clearing house” (casă de schimb) a confesiunilor creștine neromane” și confratele nostru din Paris constată, că el, laic calvin, a fost invitat să vorbească, de pe amvonul catedralei din Upsala, abia la câteva zile după episcopul ortodox sârb din Navi Sad și înaintea arhiepiscopului luteran. „Mgr. Soederblom, scria d. René Puaux, a dezvoltat ideea la care ține, că toți creștinii trebuie să se unească în aceeași iubire, și că ortodoxul, luteranul și calvinistul, cot la cot pe acest amvon, aveau aceleași aspirații, cari puneau în umbră divergențele lor dogmatice”.

Acesta a fost spectacolul pe care l-a dat, dela 19 până la 30 August 1925, conferința

din Blaj, *) nici să tradez credința căreia aparțin, amintind *această evidență istorică...* Susțin neconștient, că pentru ortodoxism Blajul nu reprezintă nici o primejdie. Pentru motivele amintite. Atitudinea unor anumite cercuri ortodoxe, cari vor să asmute ura împotriva Blajului dovedește necunoașterea adevăratei primejdii ce paște ortodoxismul. Această primejdie stă în rătăcirea orientare a unor înalți ierarhi ortodocși către protestantism..."

Un document

În chestia înțelegerii dintre Sfântul Scaun și Cehoslovacia

Ca o întregire la cele publicate în Nr 5 al „Unirii“ referitor la Impăcarea Cehoslovaciei cu Vaticanul, dăm aici, după numărul dela 3 Februarie c. al ziarului „L'Observatore Romano“, Textul autentic al Notei diplomatice adresate din partea Cardinalului Petru Gasparri, secretarul de stat al Vaticanului, dlui E. Beneš, ministrul de externe al Cehoslovaciei. Ea poartă Nr. 350/1928, dtdo 2 Februarie c. și are următorul cuprins:

Subsemnatul Cardinal, secretar de stat al Sfinției Sale, are onoarea a comunica Excelenței Voastre, că sf. Părinte a aprobat următorul

MODUS VIVENDI

INTRE SF. SCAUN ȘI REPUBLICA CEHOSLOVACĂ:

I. — Sf. Scaun și guvernul cehoslovac sunt de acord asupra principiului, că nici o parte a Republicii cehoslovace să nu depindă de un Ordin arhiepiscopului și episcopului diecezani, de coadiutori cum iure successionis, precum și de episcopi ai armatei, va comunica guvernului cehoslovac numele candidatului pentru a se încredința că guvernul n'are de făcut contra alegerii excepții de caracter politic. Prelații susnumiți vor fi cetățeni cehoslovaci.

Prin excepții de caracter politic sunt a se înțelege toate excepțiile, pe cari guvernul ar putea să le motiveze prin rezoane întemeiate pe siguranța statului, ca bunăoară, că prelatul ales s'ar fi făcut vinovat de o activitate politică iredentistă, separatistă, ori îndreptată măcar contra Constituției, ori contra ordinii publice a țării.

Numele candidatului indicat din partea Sf. Scaun guvernului, precum și pur-parieurile referitoare, vor rămânea secrete.

Dispozițiile referitoare la subiectul Ordinului armatei nu intră în vigoare decât în cazul, când sistemul grijei religioase aparte a soldaților s'ar menține. În acest caz se va ține seamă, între altele, de excepțiile de caracter politic, precum și de acelea cari privesc situația candidatului în armată.

V. — Demnitarii menționați în articolul precedent vor avea să facă după numirea Sf. Scaun și înainte de a-și lua oficiul în primire, jurământ de credință față de Statul cehoslovac în următoarea formulă: „Iuro et promitto

*) Este o acuză a dlui T. Popescu.

N. R.

dela Stockholm, pregătită timp de 5 ani de arhiepiscopul Soederblom și de liga „Life and Work“ (Viață și Acțiune). Un spectacol analog a oferit, dela 3 la 21 August 1927, conferința dela Lausanne, organizată din partea episcopului protestant american Brent și a ligei „Faith and Order“ (Credință și Organizare).

Roma a declinat oferta de a trimite un reprezentant la Stockholm. Iar un decret al S. Oficiu, dtdo 6 Iulie 1927, a oprit pe catolici de a merge la Lausanne. Biserica nu-și putea da concursul la o întreprindere, fără nici o șansă — evenimentele au dovedit — de succes, care nu putea fi încercat decât cu condiția de a trece pe planul al doilea grija pentru adevăr, cum este a se înțelege eufemismul arhiepiscopului Soederblom, citat prin d. René Puaux.

Dar chestia e, că de atunci opera dela Stockholm și Lausanne se continuă în jurul multor creștini pe cari riscă să-i ducă în rătăcire. Mai mult, în urma împrejurărilor nouă create de războiu, primejdii similare s'au ivit până și în țări foarte catolice, ca deopildă Ungaria, unde s'a creiat în anume cercuri o stare de spirit, care a produs la Vatican îngrijorări serioase. În sfârșit, criza profundă, pe care a scos-o la suprafață discuția pornită în protestantismul englez pe chestia reformei „Common Prayer Book“ (Cartea rugăciunilor comune), a pus în fața multor suflete credin-

II — Administrarea imobilelor și a averilor bisericesti mobile din Cehoslovacia, cari se găsesc acum sub sechestru, este până la acordul menționat în articolul precedent provizorie, fiind încredințată unei comisii sub prezidenția episcopatului regiunii interesate.

III. — Ordinele și congregațiile religioase, ale căror case se găsesc în Cehoslovacia, nu vor atârna de superiorii caselor provinciale ale aceluiași ordine și congregații din străinătate. Dacă în Cehoslovacia ar fi imposibilă crearea unei provincii, numitele case religioase cehoslovace vor fi supuse direct casei generalității.

Superiorii provinciilor și șefii caselor religioase atârnatore direct de casa generalității, vor fi cetățeni cehoslovaci.

IV. — Sf. Scaun, înainte de a proceda la numirea de arhiepiscopi și episcopi diecezani, de coadiutori cum iure successionis, precum și de episcopi ai armatei, va comunica guvernului cehoslovac numele candidatului pentru a se încredința că guvernul n'are de făcut contra alegerii excepții de caracter politic. Prelații susnumiți vor fi cetățeni cehoslovaci.

Prin excepții de caracter politic sunt a se înțelege toate excepțiile, pe cari guvernul ar putea să le motiveze prin rezoane întemeiate pe siguranța statului, ca bunăoară, că prelatul ales s'ar fi făcut vinovat de o activitate politică iredentistă, separatistă, ori îndreptată măcar contra Constituției, ori contra ordinii publice a țării.

Numele candidatului indicat din partea Sf. Scaun guvernului, precum și pur-parieurile referitoare, vor rămânea secrete.

Dispozițiile referitoare la subiectul Ordinului armatei nu intră în vigoare decât în cazul, când sistemul grijei religioase aparte a soldaților s'ar menține. În acest caz se va ține seamă, între altele, de excepțiile de caracter politic, precum și de acelea cari privesc situația candidatului în armată.

V. — Demnitarii menționați în articolul precedent vor avea să facă după numirea Sf. Scaun și înainte de a-și lua oficiul în primire, jurământ de credință față de Statul cehoslovac în următoarea formulă: „Iuro et promitto

ciouse și loiale de dincolo de Mâneca, chestia unei apropieri de Roma. Această relevare a primejdiilor mortale ale unui raționalism tot mai radical și tot mai lătit a sporit în Anglia numărul protestanților, cari se întreabă, dacă o reconciliere cu Roma nu este cumva singurul mijloc de a salva credința creștină.

Dar, ce condiții are să pună Papa din Roma la această revenire la unitate? Nu este oprit a crede, că această întrebare a fost pusă, în timpul din urmă, tot mai stăruitor la Vatican. În orice caz, enciclica „Mortalium animas“ a dat un răspuns curat, lămurit, precis, care aruncă o viae lumină asupra problemei capitale a unității religioase și face pe viitor tuturor oamenilor de bună credință imposibile orice neînțelegeri și echivocuri.

GRATIS

Trimit catalogul despre **Vițe de vie altoite** care cuprind de prețurile cele mai ieftine și sfaturile neresplătibile pentru fiecare viticultor. În interesul propriu al DV. nu procurați vițe de vie sau vițe altoite, până când nu cetați călauza mea de viticultură.

Adresa I. SZÜCS pepinerie 25

10-16 [160]

Diosig, jud. Bihor.

Se caută agenți pe lângă provizie mare.

sicuti decet episcopum, fidelitatem Reipublicae cecoslovacae, necnon nihil me facturum quod sit contra salutem, securitatem, integritatem Reipublicae.

VI. — Guvernul se va îngriji ca — în timpul cel mai scurt — dispozițiile legale în vigoare să se aducă în consonanță cu prezentul „Modus vivendi“.

Subsemnatul Cardinal este fericit a exprima Excelenței Voastre viia satisfacție a Sf. Scaun pentru spiritul de prietenească înțelegere care a animat tratativele relative la susnumitul „Modus vivendi“. Sf. Scaun este deplin asigurat, că același spirit va anima și cercetarea celorlalte chestiuni pendente, cari n'au fost regulate prin prezentul „Modus vivendi“, precum și a oricărei alte chestiuni, care s'ar putea ivi pe viitor.

Același Cardinal folosește cu afecțiune ocazia, de-a innoi Excelenței Voastre asigurarea prealunții sale considerații.

P. Card. Gasparri.

Știri mărunte

Aviz școlar. În clasa I. a școlii de menaj a orfelinatului gr.-cat. român de fete din Obreja (județul Alba, posta Mihalt), al cărei personal didactic, dela 1 Ianuarie 1928 se plătește din bugetul statului, se primesc până la 1 Martie 1928 eleve bursiere și solvente, de preferință gr.-catolice și ortane din războiu, având ca pregătire 4 clase primare terminate. — Cererile însoțite de extras de botez și certificate se vor adresa la Consistorul arhiepiscopesc gr.-cat. din Blaj. Direcțiunea.

Concurs. P. Ven. Ordinariat arhiepiscopesc publică cu termenul de 29 Februarie c. concurs la următoarele parohii: Cincul (vicariatul Făgăraș), Șmig (prot. Ibașfalău) și Pata (prot. Cojocna).

Profesorul N. Iorga iarăși în mișcare culturală. Cu toate frământările politice extraordinare prin cari trece țara și cari, evident, nu-i pot fi indiferente, d. N. Iorga a ținut să nu scape nici anul acesta ocazia ce i-se îmbie de a ridica prin conferențele sale dela Sorbona numele și prestigiul țării pe care o reprezintă. La 10 Februarie c. a plecat deci iarăși în obișnuitul său turneu cultural. Întâiu, firește, la Paris, iar de acolo, dacă desfășurarea evenimentelor politice nu vor reclama o revenire urgentă în țară, probabil și în alte părți.

Locale. Duminica viitoare, a lăsatului de brânză, va predica în catedrală pâr. Augustin Caliani, directorul liceului de băieți.

— În locul dlui O. Ghibu, Extensiunea universitară a trimis pentru conferința din Duminica trecută pe d. profesor Vasile Meruțiu, care a vorbit despre gurile Dunării, insistând asupra importanței pe care-l are acest fluviu și indicând problema ce se impune pentru România în fața areopagului cunoscut sub numele Comisia europeană a Dunării (C. E. D.) Conferința a fost însoțită de interesante vederi luminoase. — Măine va vorbi d. prof. Dr. Sextil Pușcariu despre »Romanitatea limbei române«. Inceputul precis la ora 3 jumătate după masă.

— Marția trecută s'a făcut la curtea mitropolitană, unde se pregătește pâinea, prima împărțire a »țipăilor«, înviindu-se prin aceasta o frumoasă tradiție, care sperăm să nu se mai curme atâta timp cât vor trăi școlile Blajului.

Pentru Șoimușul. O nouă listă de contribuiri vine să întregască ofrandele publicate în numărul trecut pentru năpăstuiții ortodoxei sibiene dela Șoimușul, cari speră încă foarte mult dela mișcarea pornită în favorul lor Noua listă laudă interesul preoției noastre din protopopiatul Indol, cuprinzând pe toți preoții acelu protopopiat și alți doi din părțile ungurene. Este următoarea: I. Șurani, preot Giurtelecul Hododului, I. Costin pr. Firiza, apoi preoții O. B. Vlassa, Deleni, I. Lucaciu Iara, D. Fărcășan, Lita, S. Roșă, Poșaga de jos, V. Feneșan, Săcel, I. Cosma, Șutu și G. Irimie, Plaiuri, câte

100 Lei; iar preoții mai năcâjiți V. Fărcășan, Hășdate, G. Geaflea, Poșaga de sus, I. Hățegan, Sălciua de jos, I. Florian, Sălciua, T. Felea, Surduc și V. Sima, Vălișoara, câte 50 Lei

O dispoziție care ne privește. In legătură cu noua lege a timbrului, s'a adus de curând (31 Ianuarie) din partea Comisiunii centrale pentru interpretarea legii următoarea dispoziție care ne privește: »In prevederile art. 6 § 3 B. intră, fiind deci scutite de plata impozitului de echivalent, și imobilele parohiale ale culturilor religioase, chiar și atunci când aceste culturi sunt numai ajutate de stat. Prin aceste imobile se înțelege atât edificiul cultului propriu zis, cât și clădirile ce servesc de locuință slujitorilor cultului, precum și terenurile neproducătoare de venit».

CONCURS. Pe ziua de 20 Februarie c. se publică concurs pentru repararea și pictarea bisericii gr.-cat. din comuna Suciul de sus, jud. Someș. Doritorii de-a lua aceasta întreprindere să se prezinte mainainte de termen pentru a se informa despre cvantitatea lucrului și facerea devizei. Eventualele spese cu călătoria nu se inapoiază. — Coratoarea bisericească.

Telefonul „Unirii“

I. Câmpia Turzii. Pe cât știm, I. Preasfinția pâr. mitropolit nu se va întoarce la Blaj, decât după aranjarea chestiunii cu legea cultelor. — Cele cerute urmavază.

T. Hurubeni. Știm și noi, chiar dela București, că lumea a început să se miște deabinele pe chestia faimosului proiect de lege al regimului cultelor. In toate părțile se aranjează adunări de protestare, aducându-se hotărârile la cunoștința preainaltă a Regenței și a guvernului, cari e bine să fie cât mai temeinic informați asupra sentimentelor pe cari le încearcă masele noastre de credincioși, în legătură cu atentatul ce se plănuește împotriva bisericii noastre. Chestiunea are, evident, și o latură politică, dar numai într'atât, intrucât proiectul va avea să treacă prin parlament, și astfel e cu totul firesc ca credincioșii noștri să fie în drept a cere tuturor deputaților, pe cari i-au ales, să nu îndrănească a aproba o lege, menită a lovi, pe căile cele mai mizerabile, în existența bisericii române unite. Faptul, că vre-un deputat din acele părți este ortodox, nu-l împiedecă chiar din loc să respingă proiectul dlui Lapedatu, fiindcă prin aceasta nu aduce nici un prejudiciu bisericii sale. Atât doar, că nu se înhamă la carul proselitismului sibilian, dar asta nu poate servi decât spre cinste oricărui ortodox, care n'a fost infectat cu serul stupefiant al habotniciei neodihnite.

D. Satu-mare. Ideea ca toți credincioșii bisericii noastre, înscriși în partidul liberal al dlui ministru Lapedatu, să anunțe cât mai fără întârziere centrul, că intrucât nu se revine asupra chestiunii averilor bisericesti, se demit imediat din partid, o găsim și noi foarte bună. Preoții sunt chiar datori să o facă. Fiindcă, dacă până acum cineva a putut sta în acel partid cu buna credință că servește, chipurile, interesele bisericii, din moment ce aceste interese sunt atât de grav atinse, cum o plănuește legea monstruoasă a dlui Lapedatu, conștiința trebuie să-i spună oricărui preot, că nu mai are ce căuta în tovarășia politică a unor dușmani declarați ai bisericii.

M. București. Dl Nae Ionescu dela „Cuvântul“ greșește foarte mult, dacă crede, că biserica noastră ar avea ceva de pierdut de pe urma unei despărțiri a bisericii de stat. N'ar strica deci să i-se spună, că noi o dorim cu tot dinadinsul, fiindcă am fi lăsați atunci pe puterile proprii, fără a simți asupra noastră mereu povara „protecțiunii celei deopotrivă“. Să i-se mai spună apoi, că averile noastre bisericesti (biserici, sesiuni parohiale, case scl.) sunt câștigate în imensa lor majoritate după 1700, și astfel originea lor n'are nimic a face cu faimoasa „reparație istorică“ a dlui Luș (zis și „Popa Siringă“, căreia d. Nae Ionescu crede că i-se cuvine anume considerație.

B. Cluj. După informațiile pe care le avem, proiectul dlui Lapedatu, n'a ajuns să poată fi depus nici săptămâna aceasta Formula, dată și de noi în numărul trecut, a suferit de atunci o întreagă serie de modificări, ținute firește toate în spiritul tezei păcătoase a împărțirii averilor, pentru care nu se va putea avea nicidecum asentimentul bisericii noastre. Se pare însă, că nici Consiliul superior legislativ nu prea găsește temeiul de drept necesar, pe care ar putea să-și întemeieze aprobarea proiectului.

M. Șimleul Silvaniei. Chităm cu mulțumită primirea sumei de Lei 900, abonamentul pe jumătatea întâia, anul 1927, dela parohiile Bănișor, Cizer, Crasna, Peceiu, Pria, Șeredeu, Stărciu, Mal și Șimleul Silvaniei.

C. Ceheiu. Am primit cu mulțumită suma de 1000 Lei, abonamentul pe jumătatea a doua a anului 1927 dela parohiile Săg. Fizeș, Vălcăul de jos, Vălcăul de sus, Iaz, Plopiș, Drigh n. Halmoșd, Nușfalău și Ceheiu.

M. Sadagura (Bucovina). Pentru a fi aranjat până la 31 XII 1928, mai aveți să plătiți 80 Lei.

B. Potâu. Am primit 100 Lei, abonamentul pe jumătatea primă a anului curent.

Ch. Bogata de jos. Confirmăm primirea abonamentului pe trei luni.

P. Reghin. Chităm primirea sumei de Lei 200, abonamentul pe 1928.

M. Sat-Slatina. Am primit abonamentul — 400 Lei — pe anul curent.

Dr. M. Tășnad. Primit 400 Lei. Achitat până la 31. XII 1928.

P. Oravița. Am primit suma de 200 Lei, abonament pe 1928.

D. Poienile Zăgrii. Abonamentul pe 1927 l-am primit.

Z. Lupeni. Abonamentul pe 1927 și 1928 l-am primit.

Parohia unită. Vașad. Chităm primirea sumei de de Lei 200.

P. Tg-Lăpuș. Suma trimisă s'a contat întreagă pe anul 1927.

Economul. Cluj. Am primit abonamentul pe anul curent.

M. Cudalbi. Chităm primirea abonamentului pe 1928.

C. Prislop. Confirmăm primirea sumei de Lei 200.

I. Calcea. Am primit abonamentul pe 1927.

P. Târgu-Jiu. Suma trimisă am primit-o.

Antoniu Zeiler

pictor academic

execută

ICONOSTASE

și orice altă pictură

pentru biserici românești

□ Atelier fondat în 1903 □

BLAJ județul Târnava-mică

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericesti. Vesminte din cele mai bune ștofe.

Mașini de treerat

Tractoare

Motoare Diesel

Mașini de moară

Prețuri de fabrică originale — Condițiuni de plată favorabile
Soc. An. Română pentru comerțul de Mașini Agricole.

Telefon: 151. CLUI, str. Reg. Maria 45. Telegrama: Locomobil.

Prapori de mătăsă din Damasc. Candelabre din bronz auriu de 6 până la 24 lumini. Potire cadelnițe, picside, epitrafire.

Fabrică de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabric clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 50 ani și se află în depozit dela 10—500 kgr.

Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr. 5.

(97) 32—?

MOTTO:

Cumpărarea unui pian este o chestiune de încredere

Cea mai mare garanție pentru aceasta este eminentul renume al firmei

I. TRISKA

existentă de 58 ani

ca singurul și cel mai mare magazin de specialitate în Ardeal. — Reprezentanța generală a marcei mondiale:

F Ö R S T E R

P I A N E

Se pot cumpăra și pe lângă condițiuni de plată în rate mai lungi

CLUI, Strada Șaguna Nr. 14. Telefon: 4—19.

Turnătorie de clopote și metal.

SCHIEB & KAUNTZ

SIBIU Str. Gării 15.

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale.

(205) 46—52

(257) 8 ?